

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. XII. Concordia & consensus maxima Doctorum nostræ fidei,
duodecimum credibilitatis ejus argumentum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

mo vigesimo vitæ suæ anno cruci affixus fuit; & femina imbecilles, atque infantuli, & virgunculae, quæ naturaliter vel ipso nudi ensis, aut sanguinis effusi aspectu axanipari solent, tormenta crudelissima, mortemque acerbissimam passi sunt: hoc enim certè vim divinam arguit. Unde Ecclesia in communi oratione de Virgine & Martyre dicit: *Deus qui inter cetera potentia tua miracula, etiam in sexu fragili victoriam Martyrii contulisti.* Et Ambrosius lib. de Virginitate, paulo post initium, non immeritò sic exclamat de S. Agnete martyre, tredecim annorum: *Magna vis fidei, quæ etiam ab illa testimonium invenit a-*

rate.
Miraris (inquit Tertullianus) *Lucretie generositatem, quam in suprà passa, cultrum sibi adegit in conspectu propinquorum, ut gloriam castitati suæ pareret? Miraris Mutii fortitudinem, qui manum suam dexteram in ara cremavit, ut hoc factum eius fama haberet? Miraris Cegulum Romanorum ducem, qui captus à Carthaginiensibus, cum se unum pro multis Carthaginiensibus compensari nolisset, maluit hostibus reddi, & in arca genus, stipatus undique extrinsecus clavibus transfixus, tot Cruces sensit? Mirare potius de Christianis unius virginis Agnetis constantiam. Hæc (subdit Ambrosius) tredecim annorum, pro Dei defensione martyrium passa est. Hæc inter cruentas carnicum impavida manus, hæc stridentium gravibus immobilis tractibus catenarum, nunc furentis mucroni militis totum offerre corpus, mori adhuc nescia, sed parata: vel si ad aras invita raperetur, tendere Christo inter ignes manus, atque in ipsis sacrilegæ focis, trophæum Domini signare victoris &c.*

268. Denique in Christianis Martyribus considerandum est, quod illi non tantum tenuere eadem dogmata quæ docet Ecclesia, verum etiam ex illis hausere martyrii sui constantiam, puta ex reali manducatione Corporis Christi, & potatione sanguinis ejus, ut docent Cyprianus in serm. de Cæna Domini, & Augustinus super Psal. 22. ubi sic ait: *Hoc Calice inebriati erant Martyres: quando ad passionem euntes, suos non agnoscebant, non uxorem sentem, non filios, non parentes, & gratias agendo dicebant, Calicem salutis accipiam.* Et Tract. 84. in Joan. dicit Martyres effundentes suum sanguinem pro Christo, quæ de mensa Dei acceperant, pariter Domino reddidisse. Sed manifestum est quod realiter fuderunt suum sanguinem & reddiderunt Christo: ergo pariter Christi sanguinem biberant realiter, & non solù figurativè, ut docent hujus temporis hæretici.

269. Quod Cyprianus & Augustinus dicunt de manducatione Corporis Christi, asserit Bernardus serm. 61. in Cantica, de memoria Passionis ejus, eam scilicet mirum in modum Martyres ad patienter & alacriter toleranda tormenta adjuvasse: *Non sentiebat (inquit) Martyr sua, dum illius vulnera intuebatur. Stabat tripudians & triumphans, toto licet lætero corpore, & rimante latera ferro, non modo fortiter, sed & alacriter sacrum è carne sua circumspiciebat ebullire cruorem. Vbi nunc sum Martyris? nempe in tuto, nempe in Petra, nempe in visceribus Iesu: si enim in suis esset visceribus, scrutans ea ferrum profecto sentiret, dolore non ferret, succumberet, & negaret: nunc autem in petra habitans, quid mirum si in modum petra duruerit?*

Concordia & consensio maxima Doctorum nostræ fidei, undecimum credibilitatis eius argumentum.

Hoc etiam argumentum efficax est ad veritatem doctrinæ Catholicæ suadendam: videtur enim omnino impossibile ut tam diversus intellectus in tam multa dogmata conveniret, nisi ab uno aliquo supremo spiritu dirigerentur, qui mentes hominum in unitate continere posset, sicut non posset ordo universi in tanta partium diversitate diu subsistere, nisi uno divino & continuato spiritu continuarentur, ut eleganter ait Tullius. Porro tanta est inter Doctores Catholicos concordia, ut etsi diversarum gentium & nationum fuerint, diversisque faculis & regionibus floruerint, uno tamen ore locuti videantur, juxta illud Luca 1. *Sicut locutus est per os Sanctorum.* Nec obstat quòd aliquando inter se pugnare videantur, & in variis & discordantes sententias ire: solùm enim circa problematicas questiones inter eos est controversia, nulla verò circa res & mysteria fidei pugna vel dissensio; in hoc concidunt omnes, & sibi coherent. Nec mirum, cum Catholica veritas Deum pacis auctorem suum recognoscat, qui nihil in sua doctrina discors, nihil dissonum patitur: *Non enim (inquit Tertullianus lib. de spect. cap. 23.) amat falsum auctor veritatis: adulterium est apud illum omne quod fingitur.*

Multos audivit D. Joannes Apocal. 14. in Cælo cantantes, & citharizantes in citharis suis; unicam tamen ex tot discordantibus vocibus & sonis harmoniam audivit, suavissimè modulantem. Sic licet plures fuerint à Spiritu Sancto inspirati Prophetæ (ait Rupertus) qui diversis modulis futura cecinerunt; licet varii sint Doctores, qui diversa, imò aliquando contraria docere videntur; eorum tamen omnium voces ita inter se concordant, ut una omninò sit vox; imò ex hac diversarum vocum dissonantia, suavior efficitur harmonia & concentus.

D Spiritus intelligentiæ multiplex est, ait Sapiens, sed tamen unicus; multiplex, quia variae sunt Doctorum & Prædicatorum linguæ, & voces; unicus, quia una est eorum doctrina, utpote ab uno spiritu inspirata: idè Actuum 1. dicitur, quod plures super Apostolos apparuerunt linguæ, & dispersitæ, unus tamen sedit supra singulos eorum Spiritus, ut una illis esset fides, eademque animorum ac scientiarum consensio.

Magnum certè olim fuit divinæ virtutis miraculum, quòd ex una voce, linguarum confusione plures efficeret vociferationes: sed longè melius potentiam suam & sapientiam Spiritus Sanctus manifestat, dum plures voces ad unum redigit concentum, juxta illud: *Spiritus Domini replevit orbem terrarum; & hoc quod continet omnia scientiam habet vocis; in morem videlicet chori Magistri, qui vocis seu concordia scientiam habet, & cantores ita continet, ut omnium voces in unius concentus perfectam harmoniam coeant.* Unde Rupertus in Joan. appellat Spiritum Sanctum, *Doctissimum veritatis Præcantorem.* Sicut enim in Musica, & harmonico choro, in quo variae resonant voces, & ad melodiam concinunt, quadam altè modulata, sublimius personant; aliqua profundum musices gradum infimius tenent, alia mediarum servant tenorem

hæc vocum diversitas harmoniam confundit, sed
 mirè servat, & eleganter concinnat; imò ex vo-
 catione varietate concors discordia modulatè con-
 statur, sicut in Evangelicæ veritatis & doctrinæ con-
 sistentiæ, licet variæ sint Doctorum & Prædicato-
 rum linguæ, unus tamen est fidei, & veritatis
 Spiritus; idèquæ licet sub variis & dispersis
 linguis Spiritus Sanctus apparuerit, unicus tamen
 in supra singulos sedet.

Ab hac doctrinæ concordia omnes aliæ sectæ
 longissimè recedunt: Plus (inquit, Tertullianus
 lib. 2. de anima cap. 2.) diversitatis inveniunt inter
 Philosophos, quam societatis, cum & in ipsa socie-
 tate diversitas deprehendatur. In eadem civitate
 Atheniensis, alii alia, & diversi diversa senserunt.
 Epicuræi Divinam Providentiam negarunt, Stoi-
 cæ assenserunt. Aristippus in voluptate corporis
 summum bonum collocavit. Anthyfenes in vir-
 tute animi constituit. Imò Augustinus 19. de ci-
 vitate cap. 1. refert ex Marco Varrone ducentas
 octoginta de summo bono sententias. Item alii
 unum mundum adstruebant, alii plures, alii innu-
 merabiles, ut non immerito illa urbs, Babylon,
 hæc confusio, poterit appellari, in qua nihil
 haberetur firmum, sed omnia contrariis inter se
 erroribus distraherentur.

Nec minori discordiâ, & sententiarum, seu
 errorum contrarietate, inter se dividuntur hæ-
 retici, ut in antiquis notatur Irenæus lib. 1. cap.
 1. Tertullianus lib. de præscript. cap. 42. Atha-
 nassus Epist. ad Liberium, & Epiphanius hæresi
 7. In recentibus autem notum est quàm multæ
 hæreses ex hæresi Lutheri pullulaverint, & quàm
 parum coherentè loquantur in multis. Omitto
 innumeras Calvinistarum discordias, quas Feu-
 ardentius, libro cui titulus est idiomate Gallico,
Entre mangeries des Ministres, fuscè descripsit. Tan-
 tum dicam, non mirum esse quod à se invi-
 cem illi dissentiant, qui cum semetipsis pacem &
 concordiam habere nequeunt. Cocleus enim in
 opere inscripto, *Lutherus septiceps*, varias Lu-
 theri à seipso dissensiones & contradictiones in
 omnibus fere fidei capitibus refert; & in solo Eu-
 charistiæ articulo triginta sex à Gasparo Saxone
 in tabula contra Lutherum notatæ sunt; ut certè
 cum spiritu virginis, ad instar Babylonicæ turris
 edificatorum, actum fuisse, evidentè appareat.
 Coccius viginæ quatuor antilogias Calvinii re-
 fert; & Nicolaus Romeus in libro qui inscribitur,
Calvinus effigies, spectaculo 9. & 10. quorum
 titulus, *Calvinus sibi discolor*, ostendit librum
 institutionum Calvinii esse centonem contradi-
 ctionum; & numerat viginti primarias, & plus-
 quam sexcentas consecutivas. Addit Andreas Du-
 vallius, Doctor Sorbonicus, in Tractatu de fide,
 quæst. 1. Calvinii institutiones nunquam fuisse
 recusas, quin pleraque, & quidem maximi mo-
 menti, vel ab ipso cum viveret, vel à Ministris
 post ejus mortem, mutata sint, ut in articulo de
 causa peccati: in prioribus quippe editionibus,
 clarè & distinctè Deum peccatorum, non tan-
 tum secundum substantiam, sed etiam secundum
 malitiam & deformitatem, authorem statuit; in
 posterioribus verò, etsi rem ipsam retineat, mol-
 lioribus tamen verbis, & aliquo pacto ambiguis,
 ad evadendum utitur.

Ratio autem hujus inconstantie est, quia hære-
 sis non in divino spiritu, sed in humano fundatur,
 qui varius & inconstans est, nec semper sibi co-
 heret. Unde egregie Dionys. cap. 14. de divin.
 nomin. *Vera sapientia est à multis opinionibus*

convertens, & ad unam veram, & uniformem congre-
 gans cognitionem, & uno unitivo lumine complens.
 Quæ verba exponens D. Thomas ibidem lect. 4.
 subdit: *illi qui cognoscunt veritatem, conveniunt in
 una sententia: Sed illi qui ignorant, dividuntur per
 varios errores.* Variæ enim sunt mendacii falsita-
 tisque semitæ, cum una tantum sit via, quæ ad ve-
 ritatis & sapientie palatium ducit, & ut egregie
 Tertullianus ait: *Hæc est veritatis integritas, & quæ
 ei debetur disciplina plenitudo, & equalitas timoris, &
 fides obsequii, non mutare sententiam, non variare in-
 dicium.*

DISPUTATIO II.

De Scriptura, & Traditione.

Explicato objecto fidei, agendum est de re-
 gulis quibus illud infalibiler proponi-
 tur, ex quibus duæ sunt inanimatæ, quæ
 sensum suum viva voce explicare non possunt,
 nempe Scriptura & Traditio, de quibus in hæc
 disputatione breviter differemus: tres verò ani-
 matæ & doquentes, nimirum Ecclesia, Summus
 Pontifex, & Concilium, de quibus paulo fufius
 agemus in sequentibus.

ARTICULUS PRIMUS.

Verum Scriptura Sacra sit infallibilis
regula fidei.

Præquam resolvamus hæc quæstionem,
 pauca de Scriptura Sacra, ejusque dignitate,
 utilitate, divisione, nec non de variis ejus ver-
 sionibus, præmittenda esse censuimus. De qua-
 druplici autem ejus sensu egimus in disputatione
 præxiali ad totam Theologiam, art. 9. ad quem
 locum Lectorem remittimus.

S. I.

Quid sit Scriptura Sacra.

Scriptura Sacra nomine intelligitur Scriptura,
 instinctu & motione Spiritus Sancti scripta,
 non modo sensum, sed etiam verba dictantis,
 juxta illud 2. Petri 1. *Omnis Prophetia Scriptura
 propria interpretatione non fit. Non enim volun-
 tate humanâ allata est aliquando prophetia, sed
 spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti Dei
 homines.* Et 2. ad Timoth. 3. *Omnis Scriptura
 divinitus inspirata, utilis est ad docendum.* Ur-
 de per hoc differt Scriptura Sacra, à definitioni-
 bus Conciliorum, vel Summorum Pontificum,
 quod ista dictantur quidem à Spiritu Sancto
 quoad sensum, quando sunt definitiones de re-
 bus fidei, non tamen quoad verba; Scriptura ve-
 rò Sacra, quoad utrumque, à Spiritu Sancto di-
 ctata est. Quare frequenter legimus in Scriptura,
 Prophetas testari Dominum fuisse ad illos locu-
 tum: *Isaiæ 5. Hæc dicit Dominus exercituum:
 Jonæ 1. Factum est verbum Domini ad Ionam,
 & Jeremiæ 36. interrogantibus primatibus He-
 bræorum, quomodo ex Jeremiæ ore Baruch de-
 scripsisset sermones illos, respondit: Ex ore suo
 loquebatur quasi legens ad me omnes sermones
 istos*